ISSN 2958-5694 (Print)
ISSN 2958-5708 (Online)

Ғылым бар жерде - жеңіс бар!
Победа там - где наука!
Victory is where science is!

Ғылыми-білім беру журналы
Научно-образовательный журнал
Scientific and educational journal

Ұлттық Ұлан Академиясының ХАБАРШЫСЫ

№3 (61) 2026

ВЕСТНИК Академии Национальной гвардии Республики Казахстан

BULLETIN of the National Guard of the Republic of Kazakhstan

КОКСНВО

Журнал 2011 жылдан шыға бастады Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының басылымы Бас редакторы полковник А.Қ. Тоқышев

Ғылыми-білім беру журналы «Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының ХАБАРШЫСЫ» – «ВЕСТНИК Академии Национальной гвардии Республики Казахстан» Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің Ақпараттандыру комитетінде тіркелген, 28 қазан 2022 ж. № KZ73VPY00058079 куәлігі.

Журнал ҚР ҒжЖБМ ҒжЖБССҚК әскери іс және қауіпсіздік бойынша негізгі қорытындыларды жариялауға, ұсынған ғылыми басылым

(2023 жылғы 28 сәуірдегі № 188 бұйрығы)

Редакцияның мекен-жайы мен телефоны: 150009, Петропавл қаласы, Ж. Қизатов к., 6. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының академиясы.

Әскери-ғылыми орталығы Телефон: (8 7152) 50-78-88, Тел./факс: (8 7152) 50-74-83; E-mail: Vestnik@ang.edu.kz

Журнал жылына 4 рет шығарылады

Мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді

Журнал издается с 2011 года Издание Академии Национальной гвардии Республики Казахстан

Главный редактор полковник Токушев А.К.

Научно-образовательный журнал «Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының ХАБАРШЫСЫ» – «ВЕСТНИК Академии Национальной гвардии Республики Казахстан» зарегистрирован в Комитете информации Министерства информации и общественного развития Республики Казахстан, свидетельство № KZ73VPY00058079 от 28 октября 2022 г.

Журнал рекомендован КОКСНиВО МНиВО РК для публикации основных результатов по военному делу и безопасности (Приказ № 188 от 28 апреля 2023 года)

Адрес и телефон редакции: 150009, г. Петропавловск, ул. Ж. Кизатова, 6, Академия Национальной гвардии Республики Казахстан.

Военно-научный центр. Телефон: (8 7152) 50-78-88, Тел./факс: (8 7152) 50-74-83; E-mail: Vestnik@ang.edu.kz

Журнал выходит 4 раза в год

Мнения авторов не отражают точку зрения редакции

The magazine has been published since 2011. Publication of the Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan Editor-in-chief Colonel Tokushev A.K.

The scientific and educational journal "Kazakhstan Republikasy Ultty Ultans akademiyasyny KHABARSHYSY" - "BULLETIN of the Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan" is registered with the Information Committee of the Ministry of Information and Social Development of the Republic of Kazakhstan, certificate No. KZ73VPY00058079 of October 28, 2022

The journal is recommended by KOKSNiVO MNiVO RK for the publication of the main results on military affairs and security (Order No. 188 of April 28, 2023)

Address and telephone number of the editorial office: 150009, Petropavlovsk, st. Zh. Kizatova, 6, Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan.

Military Science Center. Telephone: (8 7152) 50-78-88, Tel./Fax: (8 7152) 50-74-83; E-mail:
Vestnik@ang.edu.kz
The magazine is published 4 times a year
Authors' opinions do not reflect the opinion of the editors

РЕДАКЦИЯЛЫҚ АЛҚА
РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ
EDITORIAL BOARD

Бас редакторлар / Главные редакторы / Chief editors

Тоқышев Артур Қалиақпарұлы, *магистр*
Токушев Артур Калиакпарович, *магистр*
Tokushev Artur Kaliakparovich, *master*

Бас редактордың орынбасарлары / Заместители главного редактора / Deputy chief editors

Альназиров Руслан Бейсекұлы, *философия (PhD) докторы*
Альназиров Руслан Бейсекович, *доктор философии (PhD)*
Alnazirov Ruslan Beisekovich, *Doctor of philosophy (PhD)*

Ғылыми редакторлар / Научные редакторы / Scientific editors

Иманов Амангелді Қалкенұлы, *педагогика ғылымдарының кандидаты*
Иманов Амангельды Калкенович, *кандидат педагогических наук*
Imanov Amangeldy Kalkenovich, *Candidate of Pedagogical Sciences*

Редакциялық алқа / Редакционная коллегия / Editorial board

Ахметов Жумабек Хатиоллаевич, *әскери ғылымдар докторы*
Ахметов Жумабек Хатиоллаевич, *доктор военных наук*
Akhmetov Zhumabek Khatiollaevich, *Doctor of Military Sciences*

Корабельников Александр Андреевич, *әскери ғылымдар докторы*
Корабельников Александр Андреевич, *доктор военных наук*
Korabelnikov Alexander Andreevich, *Doctor of Military Sciences*

Булойчик Василий Михайлович, *техника ғылымдарының докторы*
Булойчик Василий Михайлович, *доктор технических наук*
Buloychik Vasily Mikhailovich, *Doctor of Technical Sciences*

Рустамбаев Мирзаюсуп Хакимович, *заң ғылымдарының докторы*
Рустамбаев Мирзаюсуп Хакимович, *доктор юридических наук*
Rustambaev Mirzayusup Khakimovich, *Doctor of Law*

Серкпаев Мухтар Омирсерикович, *тарих ғылымдарының докторы*
Серкпаев Мухтар Омирсерикович, *доктор исторических наук*
Serkpaev Mukhtar Omirserikovich, *Doctor of Historical Sciences*

Петрусевич Аркадий Аркадьевич, *педагогика ғылымдарының докторы*
Петрусевич Аркадий Аркадьевич, *доктор педагогических наук*

Arkady Arkadyevich Petrusevich, *Doctor of Education*

Мырзалинова Алма Жәкімқызы, *педагогика ғылымдарының докторы*
Мурзалинова Алма Жакимовна, *доктор педагогических наук*
Murzalinova Alma Zhakimovna, *Doctor of Education*

Махмудов Розмет Муратович, *педагогика ғылымдарының докторы*
Махмудов Розмет Муратович, *доктор педагогических наук*
Makhmudov Rozmet Muratovich, *Doctor of Pedagogical Sciences*

Василевский Валерий Борисович, *әскери ғылымдарының кандидаты*
Василевский Валерий Борисович, *кандидат военных наук*
Vasilevsky Valery Borisovich, *Candidate of Military Sciences*

Әбжанов Бауыржан Садықұлы, *философия (PhD) докторы*
Абжанов Бауржан Садыкович, *доктор философии (PhD)*
Abzhanov Baurzhan Sadykovich, *Doctor of Philosophy (PhD)*

Батыров Марат Ескенұлы, *педагогика ғылымдарының кандидаты*
Батыров Марат Ескенович , *кандидат педагогических наук*
Batyrov Marat Eskenovich, *Candidate of Pedagogical Sciences*

Плешаков Анатолий Андреевич , *тарих ғылымдарының кандидаты*
Плешаков Анатолий Андреевич , *кандидат исторических наук*
Anatoly Andreevich Pleshakov, *Candidate of Historical Sciences*

Сартаев Жанбатыр Нұртайұлы, *медицина ғылымдарының докторы*
Сартаев Жанбатыр Нуртаевич , *доктор медицинских наук*
Sartaev Zhanbatyr Nurtaevich, *Doctor of Medical Sciences*

Корнилов Александр Александрович, *әскери ғылымдарының кандидаты*
Корнилов Александр Александрович, *кандидат военных наук*
Kornilov Alexander Alexandrovich, *candidate of military sciences*

Бектұрсынов Нұрбай Кеңесбекұлы, *философия (PhD) докторы*
Бектурсунов Нурбай Кенесбекович, *доктор философии (PhD)*
Bektursunov Nurbay Kenesbekovich, *Doctor of Philosophy (PhD)*

Алтынбеков Денис Шамильевич, *философия (PhD) докторы*
Алтынбеков Денис Шамильевич, *доктор философии (PhD)*
Altynbekov Denis Shamilievich, *Doctor of philosophy (PhD)*

Әбілмәжінов Алмаз Айтжанұлы , *философия (PhD) докторы*
Абильмажинов Алмаз Айтжанович , *доктор философии (PhD)*
Almaz Aitzhanovich Abilmazhinov, *Doctor of philosophy (PhD)*

Саркенқызы Ақмарал, *филология ғылымдарының кандидаты*
Саркенқызы Ақмарал, *кандидат филологических наук*
Sarkenқyzy Ақmaral, *Candidate of Philology*

Әлжанова Раушан Сайранқызы, *тарих ғылымдарының кандидаты*
Альжанова Раушан Сайрановна, *кандидат исторических наук*
Alzhanova Raushan Sairanovna, *Candidate of Historical Sciences*

Анцибор Елена Сергеевна, *магистр, оқытушы-зерттеуші*
Анцибор Елена Сергеевна, *магистр, преподаватель-исследователь*
Antsibor Elena Sergeevna, *research teacher, master*

Техникалық редактор / Технический редактор / Technical editor

Ағатаева Дана Серікқызы, *магистр*
Агатаева Дана Сериковна, *магистр*
Agataeva Dana Serikovna, *master*

Жауапты хатшы / Ответственный секретарь / Responsible secretary

Атығаев Жомарт Айтқұлұлы, *магистр*
Атыгаев Жомарт Айткулович, *магистр*
Atygaev Zhomart Aitkulovich, *master*

Жауапты менеджер / Ответственный за выпуск / Responsible manager

Усеинов Мейрбек Мамбетович, *магистр*
Усеинов Мейрбек Мамбетович, *магистр*
Usseinov Meirbek Mambetovich, *master*

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ / TABLE OF CONTENTS

ҰЛТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК ТЕОРИЯСЫ
ТЕОРИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
THEORY OF NATIONAL SECURITY

АБЖАНОВ Б. С. Методологические основы адаптивного противодействия террористическим угрозам в условиях цифровизации и гибридного противоборства 14

АКИМБАЕВ Е. Ж., АСИЛОВ Н. Т., ОДНОВОРЧЕНКО Д. М., ТЛЕГЕНОВ К. Н., СЕМЧЕНКО А. Г. Совершенствование учебно-материальной базы допризывной подготовки в контексте обеспечения национальной безопасности 22

АКЫЖАНОВ Р. Ж., ЯКУБОВ Р. А., КАБЫЛБЕКОВ Б. О. Роль и место национальной гвардии в противодействии современным угрозам национальной безопасности государства 35

БЕНКЕ А. А. Этические и правовые основы применения силы подразделениями Национальной гвардии Республики Казахстан: принципы соразмерности и необходимости 49

ЕРИНБЕТОВА Л. К., САТАНОВА Л. М., МАДАЛИЕВ Т. П., РЮСТЕМОВА Ж. А. Шет елдердегі қылмыстық жазалар мен балама ықпал ету шараларын салыстырмалы құқықтық зерттеу 57

ИСКАКОВ А. М. Анализ наиболее вероятных угроз национальной безопасности Республики Казахстан в современных условиях 69

КОЙШИГАРИНА Г. М., МҰҚЫШЕВ А. А. Таяу шығыс геосаясатындағы ормуз бұғазы әскери-стратегиялық маңызы туралы мәселеге 78

MATYSHEVA A. M. Establishing criminal liability for spiking: problems and prospects of legal regulation 86

МЕНДЫБАЕВА С. А., БЕНКЕ А. А. Қазақстан Республикасының жаңа конституциясы преамбуласындағы адам құқықтары мен «Әділетті Қазақстан» қағидаларының құқықтық-философиялық негіздері 97

МЫРЗАГУЛОВ Н. М., САРСЕНБАЕВА Б. Б. Оперативно-тактическая модель противодействия незаконному обороту оружия в Республике Казахстан: доказательственная цепочка, процессуальные фильтры и сетевой подход 106

СЕКЕНОВ Д. А., СЫЗДЫКОВ А. Ж., МУКАНОВ Д. Ж. Правовые механизмы противодействия экстремизму и терроризму в Казахстане: системные риски и приоритеты совершенствования 123

ТУГЕЛБАЕВ У. Е., ЖУМАТАЕВ А. Н., СМЕТОВ К. Т. Возможности использования искусственного интеллекта в правоохранительной деятельности по противодействию финансовой преступности и преступлениям, совершаемым с использованием криптовалют 131

ШАПАШЕВ М. А., АЛЬНАЗИРОВ Р. Б., КЕНЖЕБАЕВА А. М., НУРСЕИТОВ Н. Г. Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартты ұйымдастыру форматындағы әскери-техникалық ынтымақтастықтың мазмұны және мағынасы 140

ШИДЕМОВ А. Г., МАТЫШОВА А. М. Педофильный инцест как угроза национальной безопасности: уголовно-правовые и криминологические аспекты противодействия в Республике Казахстан 151

ТАРИХ. ТАКТИКА ЖӘНЕ ЖЕДЕЛ ӨНЕР
ИСТОРИЯ. ТАКТИКА И ОПЕРАТИВНОЕ ИСКУССТВО
HISTORY. TACTICS AND OPERATIONAL ART

АБДЫКУЛОВ А. А., КОЙЧЫКУЛОВ К. Ж., БАТАЛЫГИН И. А., ФЕДОСЕЕНКО К. В. Особенности тактических действий траншейной войны 163

АБИЛЬМАЖИНОВ А. А., АВЕНОВ Т. К., САРЖАНОВ К. Ж. Теоретические положения и практические рекомендации в теорию тактики национальной гвардии по вопросам управления, взаимодействия и всестороннего обеспечения 168

АЛЬЖАНОВА Р. С., МЕЙРАМОВА А. Б. Система лагерного питания в КАРЛАГЕ: нормативные предписания и практика их нарушения (по документам НКВД) 176

БАЙМАНОВ А. А. Әскери саладағы сыбайлас жемқорлықтың Генезисі мен дамуы: тарихи талдау 190

БЕЙСЕНОВ Е. А., УСЕИНОВ М. М. Философский анализ применения сил и средств Национальной гвардии Республики Казахстан при массовых беспорядках в условиях современных гибридных угроз 199

БЕКТУРСУНОВ Н. К. Опыт и практика применения иностранных войск и специальных подразделений в спецоперации 207

ДАРКЕЕВ Е. К., КАБЖАПАРОВ Б. У. Особенности тактики действий боевого разведывательного дозора в наступлении 217

ЖАМПЕИСОВ Г. Н., АБДЫКАЛЫКОВ А. Т., ИСКАКОВ А. М. Концептуальная модель пункта управления бригады Национальной гвардии Республики Казахстан в условиях современных угроз 224

КАБЖАПАРОВ Б. У. Современные подходы к ведению оборонительного боя общевойсковым подразделением 239

КОЖАГУЛОВ Н. С. Теория и практика применения военных карт 249

КУЛЬБАЕВ Ж. Ж. Внедрение и использование средств визуализации при подготовке и несении службы по охране объектов уголовно-исполнительной системы с личным составом караулов 255

КУПТИКБАЕВ Д. К. О сущности боевой мощи вооруженных сил 266

МЕЙРБЕКОВ Е. Н., НУРТАЕВ М. К., КАДИРКУЛОВ Ш. К. Современные вооруженные конфликты, их сущность и факторы возникновения 279

МОЛДАБЕКОВА Ж. А., СЕРКПАЕВ М. О. Байжігіт Жантеліұлы — тархан рода Атығай: военный предводитель и казахско-российские взаимоотношения в Северном Казахстане (1740–1760-е гг.) 286

ТОКУШЕВ А. К. Концептуальная модель органа управления временной оперативной группировки регионального командования Национальной гвардии при противодействии захвату или блокаде отдельной местности (объектов) деструктивными силами 294

ҚАБЫЛБЕКОВ Б. О. Жиынтық тактикалық топ ұғымының анықтамасын нақтылау мәселелері 306

ТЕХНИКА ЖӘНЕ ҚАРУ-ЖАРАҚ. ӘСКЕРИ ТЫЛ
ТЕХНИКА И ВООРУЖЕНИЕ. ВОЙСКОВОЙ ТЫЛ
TECHNIQUE AND ARMAMENT. MILITARY LOGISTICS

ГАЛИЕВ В. Н., ШАЯХМЕТОВ К. С., АХМЕТЖАНОВ А. С., ГАБДУЛЛИН А. А. Особенности планирования работы автобронетанковой службы в подразделениях оперативного назначения Национальной гвардии Республики Казахстан 314

КАДИРКУЛОВ Ш. К., ОСПАНОВ Ж. С., БЕКМУРЗАЕВ Б. Ж., АХМЕДОВ Д. Ш., АНЕТБАЕВ А. А. Расчеты электрических параметров БПЛА квадрокоптерного типа на кабеле- тросе 322

КЛИМОВ Э. В., ЭЧИН В. Е., БРАЛИНОВ А. А. Роль и место средств радиолокационного обнаружения в системе инженерно-технического оборудования охраны казахстанской части акватории каспийского моря 334

КАЗКЕЕВ Б. М., САРЖАНОВ К. Ж., БАЙБУСИНОВ М. Н. Снабжение подразделений территориальной обороны в условиях начального периода вооруженного конфликта: анализ украинского опыта и предложения для системы территориальной обороны Республики Казахстан 346

КОРАБАЕВ Ж. А., ГРОСКОП Р. В. В вопросах дополнения имеющейся классификации новыми классификационными признаками современных средств диагностирования систем бронетанкового вооружения 358

САЙФУДИНОВ Р. К., НИКИТЕНКО Д. В. Совершенствование методики подготовки стрелка-автоматчика 364

ТЛЕУЖАНОВ Б. М., КУЛЬБАЕВ Ж. Ж. Маныздымемлекеттік объектілерді күзету үшін қолданылатын инженерлік-техникалық күзету құралдарының ерекшеліктері 370

ШАЯХМЕТОВ К. С., ГАЛИЕВ В. Н., МАКИН А. М., ПОПОВСКИЙ С. А., МИНЧЕНКО Л. А. Роль технической разведки в техническом обеспечении во время военного конфликта в Нагорном Карабахе 376

БІЛІМ ЖӘНЕ ТӘРБИЕ ТЕОРИЯСЫ МЕН ӘДІСТЕМЕСІ
ТЕОРИЯ И МЕТОДИКА ОБРАЗОВАНИЯ И ВОСПИТАНИЯ
THEORY AND METHODOLOGY OF EDUCATION AND UPBRINGING

АЛЬНАЗИРОВ Р. Б., АКИМБАЕВ Е. Ж., ШАПАШЕВ М. А., АЛТЫНБЕКОВ Д. Ш., КЕНЖЕБАЕВА А. М. Научно-технологическая платформа как эффективность повышения инновационной деятельности научно-исследовательских работ в высшем военном учебном заведении 383

АТЫГАЕВ Ж. А. Теоретико-методологические основы научно-методического сопровождения преподавателей в условиях цифровой трансформации высшего военного образования 400

БАЛТАБЕКОВ А. С., ИМИРОВ С. К. Правовая культура и правосознание офицера национальной гвардии в архитектонике современного государства: теоретико-прикладной аспект 409

БЕЛЯЛОВ Р. Д. Теоретическая модель и формула интегральной оценки дисциплинированности военнослужащих национальной гвардии республики казахстан 416

ГРИШМАНОВ Р. В., ЗЕРНОВ Д. Ю., НУСУПОВ М. Т., МУЛЬДИНОВ Р. Т. Организационно-педагогические условия формирования у курсантов навыков оперативного реагирования в процессе физической подготовки 426

ДАКЕНОВ К. М., МУХАМЕТЖАНОВ А. М., КОРОСТЕЛЕВА Н. А. Оценка психологической и психофизиологической готовности курсантов к действиям в чрезвычайных ситуациях 434

ЕГОРОВ В. С., ХАСЕНОВ К. А. Научно-методические основы развития системы обучения тактике служебно-боевого применения курсантов академии Национальной гвардии Республики Казахстан 444

ЕЛЬЖАНОВ Д. Ш., ФАЙЗУЛИН А. К., КАРАЕВ У. Т., НУРГОЖАНОВА А. С. Әскери қызметшілердің дене дамуы мен еңбек өтімін арттыру теориясы мен практикасы 450

ИМАЖАНОВА Г. С. Ішкі істер органдарындағы тәрбие процесі қызметкерлердің құқыққа қайшы мінез-құлқының алдын алу факторы ретінде 459

ИМАНОВ А. К. Трансформация методов тактико-специальной подготовки подразделений в условиях цифровизации военного образования 467

ЛОГВИНЕНКО Д. В., АТЫГАЕВ Ж. А. Состояние и тенденции развития научно-методического сопровождения педагогических кадров в технологически насыщенной образовательной среде военного вуза 479

МОЛДАЗЫМ Н. М., ИСАБЕКОВ М. К., КЕУЕНОВ К. Т. Международные подходы к формированию профессиональных компетенций сотрудников органов государственного контроля в условиях цифровизации автомобильных пунктов пропуска 491

МУЛЬДИНОВ Р. Т., ГРИШМАНОВ Р. В., АРЖАКОВ В. В., МУЛЬДИНОВА Э. С. Іссапарлар кезеңінде шектеулі қозғалыс белсенділігі жағдайында рекреациялық жаттығуларды қалыптастыру әдістемесі 506

МУХАМЕТЖАНОВ А. М., КАБАКОВ Н. Д., АТИШЕВ М. М., ДАКЕНОВ К. М. Психофизиологические механизмы адаптации курсантов национальной гвардии республики казахстан к повышенной учебно-служебной нагрузке 513

НУЖИН А. В. Интеллектуальные обучающие системы на основе нейросетей в подготовке курсантов продовольственного обеспечения 521

НУСУПОВ М. Т. Исследования антропометрических показателей, двигательной подготовленности и их важности в борьбе дзюдо 528

СИДИКОВ Б. С., ИМИРОВ С. К. Цифровизация управления воспитательной и идеологической работой в боевой обстановке 535

ТАЛАСОВ М. К., АКБЕРГЕН А. , АСИЛОВ Н. Т. Система дисциплинарных мер в отношении военнослужащих: опыт вооружённых сил турции 545

ТУРТАЕВ А. К. Профилактика профессионального выгорания у военнослужащих Национальной гвардии Республики Казахстан: современное состояние и практические решения 558

ТУРУНТАЕВА А. А., САРСЕКОВ Б. С. Әскери құқық пен тәртіптің түсінігі мен қызметтерін құқықтық талдаудың өзектілігі 566

ТЕЛЕУЖАНОВ С. К., АЛДИЯРОВ Е. Т., КАЛИЕВ Б. А. Әскери қызметшілердің жеке өмірі қылмыстық-құқықтық қорғаудың объектісі ретінде 576

UDC: 343.103
IRSTI: 10.01.07

MATYSHEVA A.M.

Doctor of Philosophy (PhD), Police Lieutenant Colonel, Senior Lecturer of the Department of Criminal Law and Criminology, Karaganda Academy of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Kazakhstan named after B. Beisenov, Karaganda.

ESTABLISHING CRIMINAL LIABILITY FOR SPIKING: PROBLEMS AND PROSPECTS OF LEGAL REGULATION

Annotation*.* The article presents a comprehensive scientific and legal analysis of the issues related to establishing criminal liability for spiking, understood as the intentional covert administration of intoxicating or psychoactive substances without a person's voluntary and informed consent. It examines the socio-legal nature of this act, its social danger, and its infringement upon bodily and mental integrity, as well as freedom of will. Based on an analysis of the criminal legislation of the Republic of Kazakhstan, the study identifies gaps and inconsistencies in legal regulation, as well as difficulties in legal qualification and proof in law enforcement practice. Spiking is considered both as an independent socially dangerous act and as a method of committing other crimes, with particular attention paid to its underestimation in the absence of serious consequences. A comparative legal analysis of foreign models demonstrates a trend toward expanding criminal law protection of the individual. The article substantiates the need to recognize spiking as a separate corpus delicti and formulates proposals for improving criminal legislation in light of international experience.

Keywords*:* spiking, criminal liability, intoxicating substances, freedom of will, bodily integrity, criminalization.

МАТЫШОВА А.М.

философия докторы (PhD), полиция подполковнигі, Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің Б. Бейсенов атындағы Қарағанды академиясының қылмыстық құқық және криминология кафедрасының аға оқытушысы.

СПАЙКИНГ ҮШІН ҚЫЛМЫСТЫҚ ЖАУАПТЫЛЫҚТЫ ОРНАТУ: ҚҰҚЫҚТЫҚ РЕТТЕУДІҢ ПРОБЛЕМАЛАРЫ МЕН ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

Андатпа*.* Мақалада адамның ерікті және саналы келісімінсіз мас немесе психоактивті заттарды қасақана жасырын енгізу ретінде түсінілетін, суға түскені үшін қылмыстық жауапкершілікті белгілеуге байланысты мәселелердің кешенді ғылыми-құқықтық талдауы ұсынылған. Ол бұл актінің әлеуметтік-құқықтық сипатын, оның әлеуметтік қауіптілігін және дене мен психикалық қол сұғылмаушылыққа, сондай-ақ еркін бостандыққа қол сұғушылығын қарайды. Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасын талдау негізінде зерттеуде құқықтық реттеудегі олқылықтар мен сәйкессіздіктер, сондай-ақ құқықтық біліктілік пен құқық қолдану практикасындағы дәлелдеу қиындықтары анықталды. Суға түсу дербес қоғамдық қауіпті әрекет ретінде де, басқа да қылмыстарды жасау тәсілі ретінде де қаралады, бұл ретте ауыр зардаптар болмаған кезде оны жете бағаламауға ерекше назар аударылады. Шетелдік үлгілерді салыстырмалы құқықтық талдау жеке тұлғаны қылмыстық-құқықтық қорғауды кеңейту үрдісін

куәландырады. Мақалада дәнекерлеуді қылмыстың жеке құрамы деп тану қажеттігі негізделген және халықаралық тәжірибені ескере отырып, қылмыстық заңнаманы жетілдіру жөніндегі ұсыныстар тұжырымдалған.

Түйінді сөздер*:* суға түсу, қылмыстық жауапкершілік, масаң заттар, еркіндік, дене бітіміне қол сұғылмаушылық, криминалдану.

МАТЫШОВА А.М.

доктор философии (PhD), подполковник полиции, Старший преподаватель кафедры уголовного права и криминологии Карагандинской академии Министерства внутренних дел Республики Казахстан имени Б. Бейсенова, Караганда.

УСТАНОВЛЕНИЕ УГОЛОВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА СПАЙКИНГ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ

Аннотация*.* В статье представлен комплексный научно-правовой анализ вопросов, связанных с установлением уголовной ответственности за пикирование, понимаемое как умышленное негласное введение опьяняющих или психоактивных веществ без добровольного и осознанного согласия лица. Он рассматривает социально-правовой характер этого акта, его социальную опасность и посягательство на физическую и психическую неприкосновенность, а также свободу воли. На основе анализа уголовного законодательства Республики Казахстан в исследовании выявлены пробелы и несоответствия в правовом регулировании, а также трудности правовой квалификации и доказывания в правоприменительной практике. Пикирование рассматривается как самостоятельное общественно опасное деяние, так и как способ совершения других преступлений, при этом особое внимание уделяется его недооценке при отсутствии тяжких последствий. Сравнительный правовой анализ зарубежных моделей свидетельствует о тенденции к расширению уголовно-правовой защиты личности. В статье обоснована необходимость признания спайка отдельным составом преступления и сформулированы предложения по совершенствованию уголовного законодательства с учетом международного опыта.

Ключевые слова*:* пикирование, уголовная ответственность, опьяняющие вещества, свобода воли, физическая неприкосновенность, криминализация.

The article presents a comprehensive scientific and legal analysis of the issues related to establishing criminal liability for spiking, understood as the intentional covert administration of intoxicating or psychoactive substances without a person’s voluntary and informed consent. It examines the socio-legal nature of this act, its social danger, and its infringement upon bodily and mental integrity, as well as freedom of will.

Based on an analysis of the criminal legislation of the Republic of Kazakhstan, the study identifies gaps and inconsistencies in legal regulation, as well as difficulties in legal qualification and proof in law enforcement practice. Spiking is considered both as an independent socially dangerous act and as a method of committing other crimes, with particular attention paid to its underestimation in the absence of serious consequences.

A comparative legal analysis of foreign models demonstrates a trend toward expanding criminal law protection of the individual. The article substantiates the need to recognize spiking as a separate corpus delicti and formulates proposals for improving criminal legislation in light of international experience.

Keywords: *spiking, criminal liability, intoxicating substances, freedom of will, bodily integrity, criminalization.*

Introduction

In accordance with Article 1 of the Constitution of the Republic of Kazakhstan, the recognition of the individual, his or her life, rights, and freedoms as the highest value of the state serves as a fundamental guideline of state legal policy and determines the priority of protecting the individual within the system of public interests. This constitutional provision presupposes the development of effective criminal law mechanisms capable of counteracting any form of unlawful interference with the person [1].

As stipulated in Article 16 of the Constitution of the Republic of Kazakhstan, everyone is guaranteed the right to personal liberty and personal inviolability, while Article 17 of the Constitution of the Republic of Kazakhstan establishes the prohibition of cruel or degrading treatment. Taken together, these provisions exclude the possibility of lawful physical or psychological interference in an individual’s sphere of personal autonomy without his or her voluntary and informed consent, including through the covert administration of intoxicating substances [1].

The current stage of development of criminal legislation is characterized by the emergence and spread of latent socially dangerous acts that infringe upon the individual and are marked by significant difficulties in detection and proof [2]. Among such acts is spiking, which has become increasingly widespread in the context of urbanization, the transformation of leisure environments, and the active use of digital communications. At the same time, the absence of its explicit recognition as an independent criminal offense prevents the full implementation of constitutional guarantees for the protection of victims’ rights and freedoms [3].

The relevance of this study is обусловed by the need for a comprehensive scientific analysis of spiking as a specific form of unlawful interference with the individual, affecting not only physical health but also the freedom of will. Such actions undermine the foundations of personal autonomy and contradict the constitutionally enshrined principles of protecting human and civil rights and freedoms, as well as contemporary doctrinal approaches to criminal law protection of the individual [4].

The object of the study is the social relations arising in the sphere of criminal law protection of the individual from unlawful interference associated with the covert

administration of intoxicating substances without the victim’s consent.

The subject of the study comprises the norms of the criminal legislation of the Republic of Kazakhstan, the practice of their application, as well as doctrinal approaches that determine the criminal law assessment of spiking and the issues of establishing criminal liability for this act.

Research Methodology

The methodological basis of this study consists of a combination of general scientific and special legal methods of inquiry. Their selection is determined by the complex nature of the issue of establishing criminal liability for spiking, which lies at the intersection of criminal law, criminology, and law enforcement practice.

In the course of the research, general scientific methods such as analysis and synthesis, induction and deduction, abstraction and generalization were applied. These methods made it possible to determine the socio-legal nature of spiking, identify its key characteristics, and substantiate its social danger as an independent infringement upon the individual, affecting both a person’s physical condition and the sphere of free will.

Among the special legal methods employed were the formal-legal and system-structural approaches, through which the provisions of the Constitution of the Republic of Kazakhstan, the criminal legislation, and other normative legal acts aimed at protecting personal integrity, health, and freedom of will were examined. The application of these methods made it possible to identify gaps and shortcomings in the current legal regulation, обусловед by the absence of a specific criminal law provision establishing liability for spiking, as well as to determine its place within the system of crimes against the individual.

To analyze the practical aspects of the issue under study, the method of examining judicial and investigative practice was employed, which made it possible to identify typical difficulties in the legal qualification and proof of cases involving the covert administration of intoxicating substances. In addition, the case study method was applied to determine common methods of committing spiking and the specific features of concealing its consequences.

For the purpose of developing proposals to improve criminal legislation, a comparative legal method was applied. Within this framework, foreign models of criminal law assessment of similar acts were examined, which made it possible to identify potential directions for the development of national criminal legislation in light of international experience.

The application of the above-mentioned methods ensured the comprehensive and systematic nature of the study, contributed to the formulation of well-grounded scientific conclusions, and facilitated the development of proposals aimed at improving the criminal

law regulation of liability for spiking.

Results and Discussion

The conducted analysis of the criminal legislation of the Republic of Kazakhstan, as well as materials from law enforcement practice, allows for the conclusion that acts qualified in legal doctrine as spiking have not been explicitly codified as a separate corpus delicti within criminal law. Within the current model of criminal law regulation, acts classified in doctrine as spiking are generally assessed functionally — through the prism of the method of committing other crimes, including offenses against sexual freedom and integrity, property crimes, as well as acts involving the infliction of harm to health. This approach has necessitated their analysis through the application of both formal-legal and empirical methods. The application of these methods made it possible to generalize typical situations arising in the activities of pre-trial investigation bodies and courts, and to identify characteristic problems in the criminal law assessment of spiking. The results obtained in the course of analyzing law enforcement practice were summarized and structured in Table 1 — “Analysis of Law Enforcement Practice in the Qualification of Spiking.” This made it possible to clearly demonstrate the correlation between the factual circumstances of cases, the approaches used in criminal law qualification, and the identified gaps in the system of criminal law regulation.

Table 1 — «Analysis of Law Enforcement Practice in the Qualification of Spiking»

№	Factual Circumstances	Approach to criminal law qualification	Outcome of law enforcement practice	Identified problems of legal regulation
1	The covert administration of an intoxicating substance into the victim’s drink; the subsequent sexual assault was not substantiated by evidence.	Treating intoxication solely as a method of rendering a person helpless	Termination of criminal prosecution due to the absence of elements of the principal offense	The independent harm to freedom of will and bodily integrity did not receive criminal law assessment

2	The victim lost the ability to understand and control their behavior; no medical harm to health was established	Refusal to qualify the act under provisions on causing harm to health	Termination of proceedings due to the absence of consequences required by the disposition of the statutory provision	The loss of an individual's mental autonomy is not covered by the existing corpus delicti under current criminal law
3	The victim lost the ability to understand and control their behavior; no medically established harm to health was identified	Refusal to classify the act under provisions concerning the infliction of bodily harm	Termination of proceedings due to the absence of consequences required by the statutory provision	The loss of an individual's mental autonomy is not encompassed by the existing elements of criminal offenses under current law
4	Intoxication of a person without the subsequent commission of another offense (the intent was not carried through to completion)	Absence of legal grounds for qualification	Absence of a criminal law response	The formal nature of the social danger of spiking is not taken into account
5	The covert administration of alcohol in an increased dose without the victim's consent	Recognition of socially dangerous but formally non-criminal behavior	Application of preventive measures	Absence of a specific criminal offense in the Criminal Code of the Republic of Kazakhstan

As a result of this approach, the criminal law assessment of the covert administration of intoxicating substances is made directly dependent on proof of a subsequent criminal outcome or the occurrence of materially manifested consequences, which significantly limits the scope of criminal law protection of the individual. It has been established that in situations where the offender's intent was not carried through to completion, or where

subsequent violence or another offense did not receive proper procedural confirmation, the independent harm manifested in the impairment of the victim’s ability to freely comprehend and exercise volitional control over their own behavior effectively remains outside the scope of criminal law protection [5].

The existing normative framework indicates the presence of a significant gap in criminal law regulation, which does not correspond to contemporary scholarly understandings of the social danger posed by covert forms of psychophysical influence on the individual and reduces the effectiveness of the protective function of criminal law.

The existing normative framework indicates the presence of a significant gap in criminal law regulation, which does not correspond to contemporary scholarly understandings of the social danger posed by covert forms of psychophysical influence on the individual and reduces the effectiveness of the protective function of criminal law. The identified differences indicate an unequal level of criminal law protection of the individual and varying preventive capacities of criminal legislation, which necessitated their systematic and clear comparison.

Comparative analysis demonstrates that foreign approaches to the criminal law assessment of spiking are characterized by a shift in emphasis from the consequences to the very fact of unlawful interference with a person’s psychophysical condition, thereby ensuring a higher level of criminal law protection. The distinctions identified in the course of the comparative legal analysis were systematized and presented in tabular form (Table 2 — Comparative Analysis of Criminal Law Regulation of Spiking (Republic of Kazakhstan and Foreign Jurisdictions)) for clear and structured comparison.

Table 2. Comparative Analysis of Criminal Law Regulation of Spiking (Republic of Kazakhstan and Foreign Jurisdictions)

State	Existence of a specific provision on spiking	Normative model	Key protected legal interest
Republic of Kazakhstan	Absent	Spiking is considered as a method of committing other offenses	Health, sexual autonomy, and property (indirectly)

United Kingdom	✅ Yes	Specific criminalization of administering a substance without consent (Offences Against the Person Act, Sexual Offences Act; separate provisions on spiking)	Bodily and mental integrity, personal autonomy
Germany	⚠ Partially	There is no explicit provision on “spiking,” but the conduct is covered by §§ 224 and 177 of the German Criminal Code (dangerous bodily harm, sexual offenses)	Physical and mental integrity
France	✅ Yes	Criminal liability for the covert administration of substances affecting consciousness (Code pénal)	Personal integrity and freedom of will
Spain	⚠ Partially	Classified as violence or an assault involving the use of chemical influence	Personal liberty and bodily integrity
Australia	✅ Yes (in several states)	Specific offenses related to drink spiking	Personal security and autonomy
United States	⚠ Partially	Liability is established at the state level (drug-facilitated crimes)	Bodily and mental integrity

The comparative legal analysis demonstrates that in a number of foreign jurisdictions, including United Kingdom [6], France [7], and certain jurisdictions of Australia [8], the covert administration of intoxicating substances without the victim’s consent is regarded as an independent criminal offense, the legal assessment of which is not contingent upon the occurrence of additional consequences.

By contrast, the criminal legislation of the Republic of Kazakhstan retains a derivative model of qualification of spiking, whereby the criminal law characterization of the conduct is determined through its connection with other corpus delicti or the occurrence of materially manifested harm. This reflects fundamental differences in conceptual approaches to the criminal law protection of the individual.

In this regard, the establishment of criminal liability for spiking appears justified and necessary, as the conduct in question does not involve the voluntary consumption of narcotic substances, but rather a covert and coercive interference with an individual's psychophysical state aimed at suppressing freedom of will and the ability to freely determine one's behavior. The very fact of such interference constitutes an independent criminal law harm, which cannot be reduced to consequences in the form of bodily injury or the commission of other offenses.

Taking the foregoing into account, it appears possible to propose the following wording of a criminal law provision:

«Article 299-2. Administration of Narcotic Drugs, Psychotropic Substances or Their Analogues to a Person without His or Her Knowledge and Consent (Spiking)

1. The administration of narcotic drugs, psychotropic substances or their analogues to a person without his or her knowledge and consent, including by mixing such substances into drinks, food, or by any other means,

— shall be punishable by …"

2. The same act, committed:

1. against a person known to be a minor;

2. against two or more persons;

3. repeatedly;

4. by a group of persons acting in prior conspiracy;

5. with the use of an official position,

- shall be punishable by …»

The conducted research has demonstrated that spiking, understood as the covert administration of intoxicating or psychoactive substances without the victim's consent, constitutes an independent socially dangerous act that infringes upon personal autonomy, as well as mental and bodily integrity. Unlike the voluntary consumption of narcotic substances, spiking is characterized by its covert and coercive nature and is aimed at suppressing the victim's freedom of will.

The comparative legal analysis of foreign criminal law systems indicates the predominance of an approach under which the covert administration of substances is recognized as a completed offense from the moment of the act itself, irrespective of the occurrence of materially manifested consequences. Such an approach is oriented toward the preventive protection of the individual against covert forms of violence and manipulative influence and is implemented even in legal systems that do not contain a specific provision on spiking.

In the criminal legislation of the Republic of Kazakhstan, a derivative and consequence-oriented model of assessing spiking is preserved, whereby the covert administration of

substances does not acquire independent normative significance and is qualified only as a method of committing other offenses. In this regard, the establishment of criminal liability for spiking as an independent corpus delicti appears both theoretically justified and practically expedient, as it would eliminate existing gaps in legal regulation and strengthen the criminal law protection of the individual.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

1. Конституция Республики Казахстан (принята на республиканском референдуме 30 августа 1995 года) (с изменениями и дополнениями).
2. См.: Давыдова М. Л. Стабильность законодательства в условиях глобальной нестабильности: проблемы и перспективы исследований. В: Труды Международного научного форума имени Лихачева. 2019.
3. См.: Наумов А. В. Уголовное право. Общая часть: Курс лекций. Москва: Норма, 2022.
4. См.: Коржанский, Н. И. Индивидуум как объект уголовно-правовой защиты. Москва: Юридическая литература, 2020.
5. Никифоров, Б. С. Объект преступления по советскому уголовному праву. Москва, 1960.
6. Закон о преступлениях против личности 1861 года, разд. 23-24; Закон о сексуальных преступлениях 2003 года.
7. Уголовный Кодекс, ст. 222-14-2-1.
8. Закон о преступлениях 1900 года (Новый Южный Уэльс); Закон об уголовном кодексе 1899 года (Qld).

REFERENCES:

1. Konstitutsiya Respubliki Kazakhstan (prinyata na respublikanskom referendume 30 avgusta 1995 goda) (s izmeneniyami i dopolneniyami).
2. Sm.: Davydova M. L. Stabilnost zakonodatelstva v usloviyakh globalnoy nestabilnosti: problemy i perspektivy issledovaniy. V: Trudy Mezhdunarodnogo nauchnogo foruma imeni Likhacheva. 2019.
3. Sm.: Naumov A. V. Ugolovnoe pravo. Obschaya chast: Kurs lektsiy. Moskva: Norma, 2022.
4. Sm.: Korzhanskiy, N. I. Individuum kak obekt ugolovno-pravovoy zaschity. Moskva: Yuridicheskaya literatura, 2020.
5. Nikiforov, B. S. Obekt prestupleniya po sovetskomu ugolovnomu pravu. Moskva, 1960.
6. Zakon o prestupleniyakh protiv lichnosti 1861 goda, razd. 23-24; Zakon o seksualnykh prestupleniyakh 2003 goda.
7. Ugolovnyy Kodeks, st. 222-14-2-1.

8. Zakon o prestupleniyakh 1900 goda (Novyy Yuzhnyy Uels); Zakon ob ugolovnom kodekse 1899 goda (Qld).

Журнал 2011 жылдан шыға бастады Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының басылымы Бас редакторы полковник А.Қ. Тоқышев

Ғылыми-білім беру журналы «Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының ХАБАРШЫСЫ» – «ВЕСТНИК Академии Национальной гвардии Республики Казахстан» Қазақстан Республикасы Ақпарат және қоғамдық даму министрлігінің Ақпараттандыру комитетінде тіркелген, 28 қазан 2022 ж. № KZ73VPY00058079 куәлігі.

Журнал ҚР ҒжЖБМ ҒжЖБССҚК әскери іс және қауіпсіздік бойынша негізгі қорытындыларды жариялауға, ұсынған ғылыми басылым

(2023 жылғы 28 сәуірдегі № 188 бұйрығы)

Редакцияның мекен-жайы мен телефоны: 150009, Петропавл қаласы, Ж. Қизатов к., 6. Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланының академиясы.

Әскери-ғылыми орталығы Телефон: (8 7152) 50-78-88, Тел./факс: (8 7152) 50-74-83; E-mail: Vestnik@ang.edu.kz

Журнал жылына 4 рет шығарылады

Мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді

Журнал издается с 2011 года Издание Академии Национальной гвардии Республики Казахстан

Главный редактор полковник Токушев А.К.

Научно-образовательный журнал «Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясының ХАБАРШЫСЫ» – «ВЕСТНИК Академии Национальной гвардии Республики Казахстан» зарегистрирован в Комитете информации Министерства информации и общественного развития Республики Казахстан, свидетельство № KZ73VPY00058079 от 28 октября 2022 г.

Журнал рекомендован КОКСНиВО МНиВО РК для публикации основных результатов по военному делу и безопасности (Приказ № 188 от 28 апреля 2023 года)

Адрес и телефон редакции: 150009, г. Петропавловск, ул. Ж. Кизатова, 6, Академия Национальной гвардии Республики Казахстан.

Военно-научный центр. Телефон: (8 7152) 50-78-88, Тел./факс: (8 7152) 50-74-83; E-mail: Vestnik@ang.edu.kz

Журнал выходит 4 раза в год

Мнения авторов не отражают точку зрения редакции

The magazine has been published since 2011. Publication of the Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan Editor-in-chief Colonel Tokushev A.K.

The scientific and educational journal "Kazakhstan Republikasy Ultty Ultans akademiyasyny KHABARSHYSY" - "BULLETIN of the Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan" is registered with the Information Committee of the Ministry of Information and Social Development of the Republic of Kazakhstan, certificate No. KZ73VPY00058079 of October 28, 2022

The journal is recommended by KOKSNiVO MNiVO RK for the publication of the main results on military affairs and security (Order No. 188 of April 28, 2023)

Address and telephone number of the editorial office: 150009, Petropavlovsk, st. Zh. Kizatova, 6, Academy of the National Guard of the Republic of Kazakhstan.

Military Science Center. Telephone: (8 7152) 50-78-88, Tel./Fax: (8 7152) 50-74-83; E-mail: Vestnik@ang.edu.kz

The magazine is published 4 times a year

Authors' opinions do not reflect the opinion of the editors

Басуға 28.08.2026 ж. қол қойылды. Форматы 60х84/8
Офсет басылымы. Офсет қағазы. 34,8 есепті баспа табағы.
Таралымы 25 дана.

Баспахананың мекен-жайы: 150009, Петропавл қ., Ж. Кизатов к., 6,
Қазақстан Республикасы Ұлттық ұланы академиясы
Әскери-ғылыми орталығы

Подписано в печать 28.08.2026 г. Формат 60х84/8
Печать офсетная. Бумага офсетная. Уч.-изд. л. 34,8 п.л. Тираж 25 экз.

Адрес типографии: 150009, г. Петропавловск, ул. Ж. Кизатова, 6,
Академия Национальной гвардии Республики Казахстан
Военно-научный центр